

Tampereen käräjäoikeus
Kelloportinkatu 5 A
PL 134
33101 Tampere
(03) 288 2111

24.10.2003

OIKEUSMINISTERIÖ

27. 10. 2003

ad 32, 41, 2002
ad OMO28: 00/2002
LAVO

Oikeusministeriö

LAUSUNTOPYYNTÖ

Viite: kirje 21.7.2003 OM 32/41/2002

Tampereen käräjäoikeus lähettää kunnioittaen oheisena lausuntonsa työryhmän osamietinnöstä "Ihmiskauppa, paritus ja prostituutio" (Oikeusministeriön työryhmämietintöjä 2003:5).

Hallintopäällikkö

Markku Ratilainen

TAMPEREEN KÄRÄJÄOIKEUS
Kelloportinkatu 5, PL 134
33101 TAMPERE
Puh. 03-2882 111
telekopio 03-2882 791

LAUSUNTO

9.10.2003

OIKEUSMINISTERIÖ

27. 10. 2003

OIKEUSMINISTERIÖLLE

Viite: Oikeusministeriön kirje 21.7.2003 OM 32/41/2002

Asia: Lausunto työryhmän osamietinnöstä "Ihmiskauppa, paritus ja prostituutio".

1. Käräjäoikeuden kannanotto työryhmän osamietintöön

Käräjäoikeus yhtyy työryhmän osamietintöön muutoin, mutta käräjäoikeus on erimieltä työryhmän enemmistön kanssa siitä, että seksuaalipalvelujen ostaminen kriminaalisoitaisiin yleisesti.

2. Käräjäoikeuden kannanotto työryhmän osamietinnön liitteenä olevasta eriävästä mielipiteestä **1**

Käräjäoikeus yhtyy työryhmän eriävään mielipiteeseen 1 siitä, että ensisijaisesti seksuaalipalvelujen ostamista ei tule kriminalisoida yleisesti ja toissijaisesti, mikäli kriminalisointi katsottaisiin tarpeelliseksi, se kriminaalisoitaisiin siinä muodossa kuin työryhmän eriävä mielipide 1 on esittänyt.

Käräjäoikeus kiinnittää huomiota siihen, että mikäli seksuaalipalvelujen ostaminen kriminaalisoitaisiin yleisesti, vaikeutuisi ihmiskaupan ja parituksen selvittäminen, koska seksuaalipalveluiden ostajaa ei voitaisi kuulla todistajana. Työryhmän mietinnöstä käy ilmi, että seksuaalipalveluiden myymistä ei tule kriminalisoida ja työryhmä on perustellut kantaansa em. mietinnön sivuilla 60-61 mm. sillä, että kriminalisointi saattaisi vähentää prostituoitujen halukkuutta toimia todistajina esimerkiksi paritusta koskevissa oikeudenkäynneissä. Työryhmä on edelleen todennut sivulla 61, että myös näytön saaminen prostituutiosta on vaikeaa ja edellyttäne useimmissa tapauksissa joko prostituoidun tai seksuaalipalveluiden ostajan tunnustusta. Käräjäoikeuden mielestä työryhmän em. sivuilla esittämät seikat pätevät myös seksuaalipalveluiden ostajaan nähden siinä tapauksessa, että seksuaalipalveluiden ostaminen kriminaalisoitaisiin yleisesti. On selvää, että prostituoitu, joka on alisteisessa asemassa parittajaansa nähden, on haluton kertomaan esitutkinna ja oikeudessa parituksesta. Seksuaalipalvelun ostaja, joka ei ole alisteisessa asemassa prostituoidun parittajaan nähden, saattaa sen sijaan tietäessään, ettei ostaminen ole kriminalisoitua, kertoa seksuaalipalvelun ostotapahtumasta prostituoitua halukkaammin. Käräjäoikeuden mielestä näytön saaminen esim. parituksesta entisestään vaikeutuisi, mikäli

seksuaalipalvelun ostaminen kriminalisoitaisiin yleisesti. Tärkeintä olisi pyrkiä siihen, että pystyttäisiin vähentämään ihmiskauppaa ja paritusta.

Seksuaalipalveluiden ostamisen yleistä kriminalisointia vastaan puhuu myös se tosiasia, että kuitenkin osa prostituoiduista toimii Suomessa ns. itsenäisinä ammatinharjoittajina ja suorittaa tuloistaan verot. Tällaisessa tilanteessa kriminalisointi rajoittaisi em. ammatinharjoittajien elinkeinovapautta. Työryhmän mietinnöstäkin käy ilmi, että seksuaalipalveluiden myyminen eräiden EY-tuomioistuimen tapausten valossa voitaisiin rinnastaa elinkeinotoimintaan. Käräjäoikeuden mielestä olisi ristiriitaista kriminalisoida sellaisen palvelun ostaminen, jonka myyminen on elinkeinotoimintaan rinnastettavaa ja sallittua. Miten voidaan kriminalisoida seksuaalipalvelun ostaminen henkilöltä, joka harjoittaa em. elinkeinotoimintaan rinnastettavaa toimintaa ja oman vapaan suostumuksensa perusteella tarjoaa seksuaalipalveluja myytäväksi. Seksuaalipalvelun ostaja olisi eriasemassa kuin seksuaalipalvelun myyjä; ostaminen olisi kiellettyä ja myyminen sallittua. Tällainen tilanne olisi luonnoton.

Seksuaalipalveluiden ostamisen kriminalisointi puuttuu yksityiselämän suojan ja henkilökohtaisen vapauden ja koskemattomuuden piiriin. Työryhmän mietinnön sivulla 70 todetaan, että seksuaalipalveluiden ostamista koskevaa säännöstä sovellettaisiin myös tilanteisiin, joissa seksuaalipalveluita ostetaan henkilöltä, joka ei toimi prostituoituna. Yksityiselämän piiriin kuuluu oikeus vapaasti solmia ja ylläpitää suhteita muihin ihmisiin sekä oikeus määrätä itsestään ja ruumiistaan. Jos joku vapaaehtoisesti omasta suostumuksestaan tarjoaa seksuaalipalveluita myytäväksi ja joku tällaisen palvelun ostaa, ei siihen voida puuttua. Mitkä olisivat ne erityisen painavat perusteet, joilla tällaisessa tilanteessa puuttuttaisiin em. perusoikeuksiin?

Seksuaalipalveluiden ostamista ei voida perustella prostituoitun suojelunäkökohdilla siinä tilanteessa, jossa prostituoitu omasta vapaasta tahdostaan tarjoaa seksuaalipalveluja myytäväksi. Asia on tietysti toisin tilanteessa, jossa prostituoitu on ihmiskaupan uhri tai toimii alisteisessa asemassa paritajaansa nähden.

Työryhmän mietinnöstä sivulta 44 käy ilmi, millaisia kokemuksia Ruotsissa on ollut seksuaalipalveluiden ostamisen kieltämistä koskevalla lailla. SoS-raport 2000:5:n mukaan vaikutusta on ilmennyt ainakin katuprostituution vähenemisenä.

Käräjäoikeuden mielestä työryhmän mietinnöstä ilmenevät kokemukset Ruotsista puhuvat osaltaan sen puolesta, että on riittävää kieltää seksuaalipalveluiden myyminen ja ostaminen yleisellä paikalla. Lokakuussa voimaan tulleessa järjestyslaissa oleva em. myymisen ja ostamisen yleisellä paikalla kieltävä säännös (järjestyslaki 7 § 1 mom.) on siten riittävä. Säännöksen suojatarve on selvä ja on olemassa erityisen painavat perusteet rajoittaa prostituoitun elinkeinovapautta em. osin.

3. Käräjäoikeuden kannanotto työryhmän osamietinnön liitteenä olevasta eriävästä mielipiteestä
2

Käräjäoikeus on erimieltä työryhmän eriävän mielipiteen 2 kanssa. Seksuaalipalvelujen myymistä eikä ostamista ei tule kriminalisoida yleisesti. Osa seksuaalipalveluiden myyjistä toimivat elinkeinotoimintaan rinnastettavassa toiminnassa ja suorittavat myynnistään verot. Myymisen kriminalisointi yleisesti edellyttäisi erityisen painavia perusteita, jotta elinkeinovapauden piiriin kuuluvaan toimintaan voitaisiin puuttua. Riittävää on, että järjestyslaissa on em. säännös, jolla myyminen ja ostaminen yleisellä paikalla on kiellettyä.

Lausunnon on käräjäoikeudessa valmistellut käräjätuomari Aulikki Stenbäck.

Laamanni

Reko Vilpas